

Vammaispalvelujen ajankohtaiset

Vammaisneuvosto 10.12.2025

Kuljetuspalvelut tilannekatsaus

Tausta

- Sansia ilmoittanut luopuvansa kuljetuspalveluiden tuottamisesta alkuvuonna 2025
- Pohjois-Savon hyvinvointialue toteutti yhteishankintana kuljetuspalveluiden kilpailutuksen Keski-Suomen kanssa.
- Pohjois-Savon hyvinvointialueen Aluehallitus teki hankintapäätöksen 11.8.25, jossa kokonaispalvelun tuottajaksi valittiin Taksi Helsinki Oy
- Hankintapäätöksestä valitettiin MAO:n, minkä vuoksi hankintapäätös ei saanut lainvoimaa

Sopimus väliaikaisesta järjestämisestä

- Väliaikaista järjestelyä on lähdetty toteuttamaan Taksi Helsingin kanssa
- Palvelukokonaisuus sisältää välitys- ja kuljetuspalvelun
- Välityspalvelu Taksi Helsingin toimesta, kuljetukset paikalliset autoilijat
- Järjestely astuu voimaan 1.2.2026
- Nykyinen Sansian sopimus päättyy 31.1.2026
- Tavoitteena luotettavat, yhdenvertaiset ja kustannustehokkaat sote-kuljetukset

Vammaispalvelujen soveltamisohjeet 27.10.2025

Määrärahasidonnaiset palvelut

Määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohje

Vammaispalveluista myönnettäviä harkinnanvaraisia ja määrärahasidonnaisia palveluja ovat:

- Taloudellinen tuki (VPL 32 §)
 - autoon liittyvät apuvälineet ja autoavustus, puolet teknisten ratkaisujen ja muiden kuin lääkinnällisen kuntoutuksen välineiden hankkimisesta aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista
- Muut palvelut ja tukitoimet (VPL 34 §)
 - ylimääräiset vaate- ja erityisravintokustannukset
 - muut lain tarkoituksen toteuttamiseksi tarvittavat palvelut ja taloudelliset tukitoimet
- Valmennus (VPL 7 §)
 - osana vammaisen henkilön omaa valmennusta vammaisen henkilön perheelle ja muille hänelle läheisille henkilöille muuta valmennusta

Sopeutumisvalmennus (mm. kommunikaatio-ohjaus, viittomakielen opetus, autismikuntoutusohjaus) muuttunut subjektiiviseksi oikeudeksi valmennuksen alle

Vammaispalvelulain mukaiset palvelut

Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen soveltamisohje

Valmennus (VPL 7 §, 8 §)

- tarkoitus on vahvistaa vammaisen henkilön itsenäisessä elämässä tarvittavia taitoja ja parantaa vammaisen henkilön toimintakykyä elämän muutostilanteissa
- tavoitteellinen ja määräaikainen palvelu
- toteuttamistapoja esimerkiksi kommunikaatio-ohjaus, viittomakielen opetus, autismikuntoutusohjaus, liikkumisen taidon ohjaus

Erityinen osallisuuden tuki (VPL 12 §, 13 §)

- tarkoitettu suppealle joukolle vammaisia henkilöitä, joiden osallisuuden toteutuminen ja tukeminen on erityisen haastavaa
- ensisijaisesti kodin ulkopuolisen vuorovaikutuksen ja osallisuuden tukemiseen (esim. harrastustoimintaan)
- voi sisältää vahvankin ohjauksen toiselta henkilöltä, joka mahdollistaa osallisuuden tukemisen sellaisilla henkilöillä, joilla ei täyty henkilökohtaisen avun voimavararajaus

Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen soveltamisohje

Tuettu päätöksenteko (VPL 14 §, 15 §)

- Tuettua päätöksentekoa voidaan myöntää erillisenä palveluna silloin, kun kyseessä on vammaisen henkilön elämää koskeva merkittävä päätös (esim. elämän suuret taitekohdat)
- Tavanomaisiin arjen valintatilanteisiin saatu tuki voi toteutua asiakkaan läheisten tai muiden palveluiden kuten päivätoiminnan, asumisyksikön henkilökunnan tai henkilökohtaisen avun kautta.

Lyhytaikainen huolenpito (VPL 24 §)

- tarkoituksena on turvata oman perheensä tai muun läheisensä kanssa asuvan vammaisen henkilön tarvitsema välttämätön huolenpito ja tukea huolenpidosta vastaavien henkilöiden hyvinvointia sekä mahdollistaa heidän suoriutumisensa esimerkiksi työhön tai opiskelun liittyvistä velvoitteista
- hoidon ja huolenpidon tarve on johduttava vammasta tai sairaudesta, ei nuoresta iästä
- toteutustapoja: ryhmämuotoinen koululaisten ja opiskelijoiden aamu- ja iltapäivähoito, ryhmämuotoinen koululaisten ja opiskelijoiden loma-ajanhoito, yksilöllinen kotiin järjestettävä hoito ja huolenpito, kodin ulkopuolinen hoito, kodin ulkopuolinen yön yli hoito

IMO-työohje

IMO-ohje

- Hyväksytty 27.10.2025
- Sisältää ohjeita itsemääräämisoikeuden tukemiseen ja rajoittamiseen: Laki kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977) 42§
- Päätöksenteon tueksi IMO-työryhmille ja viranhaltijoille
- Rajoittamistoimenpiteiden käytön tueksi asumispalveluihin ja päivätoimintaan

Työstössä

- Henkilökohtaisen avun soveltamisohje
- Kuljetuspalvelut päivityksessä

Kiitos!

